

Reactie op Consultatiedocument Implementatiewet richtlijn en verordening wettelijke controles jaarrekeningen

Het bestuur van SRA stelt het zeer op prijs input te kunnen leveren op het wetsvoorstel dat strekt tot implementatie van richtlijn nr. 2014/56/EU betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, en de voorgestelde aanpassingen in verband met de introductie van een bijbehorende Verordening (EU) nr. 537/2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Alhoewel vele wijzigingen betrekking hebben op (accountants werkzaam bij) OOB-organisaties en de wettelijke controles van OOB's, raken bepaalde bepalingen ook de wettelijke controles, accountants en accountantsorganisaties die een niet-OOB-karakter hebben. Daarvoor vragen wij speciale aandacht. Hieronder schetsen wij puntsgewijs onze opmerkingen en suggesties.

Algemene inhoudelijke opmerkingen

1. Het onderhavige wetsvoorstel maakt onderdeel uit van een aanzienlijk aantal voorzienbare wijzigingen in de wet - en regelgeving, die geldt voor het domein van wettelijke controles. Hiertoe behoren wijzigingen in verband met het Rapport "In het publiek belang" en wijzigingen in het Bta en de door de beroepsorganisatie vastgestelde regelgeving als gevolg van zowel de Europese regelgeving als genoemd rapport. De beoordeling van dit wetsvoorstel wordt bemoeilijkt doordat nog geen inzicht bestaat in de uitwerking van deze andere onderdelen van de herziening van de regelgeving.
2. De in de Wta gevolgde definities wijken in sommige gevallen af van de definities in de Richtlijn. Wij dringen erop aan de consequenties hiervan te analyseren en waar nodig de definities in de Wta aan te passen.

Overige inhoudelijke opmerkingen.

1. Artikel 19 en artikel 25 a van het wetsvoorstel hebben betrekking op onafhankelijkheid respectievelijk van de accountantsorganisatie en van de externe accountant. Deze beide artikelen zijn vrijwel gelijklopend. Ons inziens wordt daarmee onvoldoende rekening gehouden met de structuur van de Wta, waarin afzonderlijke eisen zijn opgenomen voor de accountantsorganisatie en de externe accountant (verschillend normadressaat). Onder meer kan het volgende worden opgemerkt:
 - in artikel 19 lid 1 wordt er in de formulering ten onrechte van uitgegaan dat de accountantsorganisatie verantwoordelijk is voor het verrichten van een wettelijke controle; dit is in de structuur van de Wta een taak van de externe accountant;
 - ook is in artikel 25 a lid 3 het uitgangspunt dat de externe accountant de opdracht accepteert c.q. beëindigt. Dit is in de structuur van de Wta de verantwoordelijkheid van de accountantsorganisatie;
 - het verband tussen beide bepalingen in lid 2 is onduidelijk;
 - de vraag is of lid 4 van beide artikelen nopen tot 2 vastleggingen of dat met 1 vastlegging kan worden volstaan.
2. In artikel 19 lid 3 en artikel 25 lid 3 is de norm, in vergelijking met de Richtlijn, te ruim geformuleerd. De Richtlijn-tekst "is compromised" is vertaald met "zou kunnen worden bedreigd". Dit moet luiden: "wordt bedreigd", zoals - terecht – in de concept-MvT op blz 29 is gebeurd.
3. In artikel 25 lid 1 wordt de toepassing geregeld van door de Europese Commissie goedgekeurde internationale standaarden. Vooralsnog zijn er door de Commissie geen standaarden goedgekeurd, zodat deze bepaling nog niet in werking treedt en de door de beroepsorganisatie vastgestelde standaarden van toepassing blijven.

4. In artikel 25 lid 2 wordt geregeld, dat via een AMvB regels kunnen worden gesteld inzake de professioneel-kritische instelling van de externe accountant. Wij dringen aan op consultatie van deze AMvB.
5. Artikel 19 b van het wetsvoorstel vloeit niet – zoals gesteld in de concept-MvT – voort uit Richtlijn artikel 30 bis, eerste lid, onderdeel d. De bron en daarmee de noodzaak van deze bepaling is dus onduidelijk .
6. In artikel 18 b is vastgelegd, dat bij AMvB regels kunnen worden gesteld ten aanzien van het beloningsbeleid van accountantsorganisaties. Ook ten aanzien van deze AMvB dringen wij aan op consultatie, te meer omdat de sector (onder meer de werkgroep van niet-OOB-vergunninghouders waarin SRA als koepel participeert) nu aan de slag is met het Rapport In het Publiek Belang. Het is van belang dat dat er draagvlak vanuit de sector zelf ontstaat over de te nemen maatregelen. In het rapport staat vermeld:

‘Alle accountantsorganisaties moeten aantoonbaar een intern beloningstelsel hebben waarin de beloning van kwaliteit, waaronder coaching en begeleiding, voorop staat. Het belangrijkste deel van de (variabele) beloning van de individuele werknemers die werkzaam zijn binnen de controlepraktijk en de beloning of verdeelsleutel op basis waarvan de winst wordt verdeeld voor controlepartners wordt bepaald door rol, verantwoordelijkheid en de geleverde controlekwaliteit, waaronder de kwaliteit van de begeleiding en coaching van teamleden en uitkomsten van dossier reviews. In het systeem dient kwaliteit zowel positieve als negatieve consequenties te hebben voor de beloning of verdeelsleutel. Het beloningsbeleid, inclusief de criteria op basis waarvan de winst wordt verdeeld tussen de controlepartners, het beleggingsbeleid voor individuele partners in privé en de individuele beloningen van de bestuurders van de accountantsorganisatie worden gepubliceerd in het jaarverslag, transparantieverslag of op de website van de accountantsorganisatie.’

Onduidelijk is wat het onderliggende principe is van deze maatregel en daarmee voer voor discussie.

Variant 1 (van de werkgroep niet-OOB-vergunninghouders): Het beloningsbeleid bevat geen incentives die ten koste kunnen gaan van een op kwaliteit gerichte cultuur en werkwijze. Toegestaan zijn incentives die ondersteunend zijn aan de doelstelling: focus op kwaliteit, een professioneel kritische instelling en werk in het publiek belang.

Variant 2 (vanuit de werkgroep Publiek Belang): Het beloningsbeleid (inclusief variabele beloning en winstuitkering) bevat geen incentives die die ten koste kunnen gaan van een op kwaliteit gerichte cultuur en werkwijze, is grotendeels (meer dan 50%) gebaseerd op kwaliteitscriteria en bevat zowel positieve als negatieve prikkels.

Het relevante artikel (18b) in het concept wetsvoorstel kent weer een ander uitgangspunt, namelijk: ‘Een accountantsorganisatie heeft een passend beloningsbeleid, ook ten aanzien winstdeling, dat voldoende prestatieprikkels bevat om de kwaliteit van wettelijke controles te verzekeren.’

De werkgroep van niet OOB kantoren interpreteert artikel 18b zo, dat wordt bedoeld op de winstdeling van accountants in loondienst (dus niet op hun rol als ondernemer). De werkgroep niet-OOB-vergunninghouders blijft ook na discussie voorstander van variant 1 van de interpretatie van maatregel 3.1. Namelijk:

Het beloningsbeleid bevat geen incentives die ten koste kunnen gaan van een op kwaliteit gerichte cultuur en werkwijze. Toegestaan zijn incentives die ondersteunend zijn aan de doelstelling: focus op kwaliteit, een professioneel kritische instelling en werk in het publiek belang. De vergoeding voor de eigenaar (ondernemersbeloning), c.q. de winstuitkering wordt niet beschouwd als een vorm van variabele beloning. In die zin moet ook artikel 18 b worden gelezen. Voor het niet-OOB segment wordt onder controlepartner ook verstaan de externe accountant in loondienst. Winstdeling van partners als ondernemer en niet specifiek gerelateerd aan de controle, dient buiten de scope van dit artikel te vallen voor het niet-OOB-segment. In verband met monitoring en transparantie is rapportering over deze beloning (in het kader van het rapport In het Publiek Belang) geïntegreerd in het complianceverslag dat voor bevoegde instanties ter inzage en toetsbaar is.

7. Volgens het voorstel, Artikel 57, kan de AFM een verbod van ten hoogste drie jaar opleggen om een functie te bekleden bij een accountantsorganisatie of een OOB. Volgens de richtlijn (Artikel 30a) betreft dit onder andere een member of an audit firm; het voorstel breidt dit verbod ten onrechte uit tot alle medewerkers, conform de definitie in Artikel 1 Bta.
8. Artikel 11 van de verordening verlangt dat de externe accountant of de accountantsorganisatie bij de wettelijke controle van de jaarrekening van OOB's een aanvullende verklaring indient (...). De verordening stelt in het tweede lid eisen aan de inhoud van deze aanvullende verklaring en biedt lidstaten de mogelijkheid om aanvullende eisen te stellen aan de inhoud van de aanvullende verklaring. Voorts kan door de lidstaten worden bepaald dat de verklaring door het audit committee wordt verstrekt aan anderen.
Het SRA-bestuur wil benadrukken dat de wet- en regelgeving rond de wettelijke controle van OOB's en niet-OOB's dezelfde is (an audit is an audit) –de formele organisatie eromheen wordt slechts anders ingeregeld-, en is daarom beducht voor het creëren van verschillende (A en B-) verklaringen. Als in de AMvB, waarin een en ander geregeld wordt, zou worden bepaald dat de aanvullende verklaring mede bestemd is voor het maatschappelijke verkeer, wordt daarmee ons inziens een verkeerd signaal afgegeven.

Tekstuele opmerkingen

1. De termen “competent employees” in artikel 22 b van de Richtlijn zijn vertaald met “bevoegde medewerkers”. Dit moet ons inziens zijn: “bekwame medewerkers” of “gekwalficeerde medewerkers”. De passage in de MvT is niet juist en moet overeenkomstig worden aangepast.

Voor eventuele vragen en opmerkingen over onze reactie kunt u vanzelfsprekend contact opnemen met Paul Dinkgreve RA, voorzitter van SRA.